

גידולים חדשים

דו"ח לשנת 2008

מוגש ע"י

מוטי הררי, תקוה כגן, יאיר ברקן ושזבה וויס – מו"פ ערבה

א. הצגת הבעיה

גידולים חדשים לחלוטין הם בעלי חשיבות עליונה ביכולת חקלאי ישראל והערבה בפרט לשרוד בתחרות על שוקי העולם בעמדת הנחיתות האקלימית, הקרבה לשווקים ועלות היצור לעומת המתחרים. יתרון החקלאות הישראלית בחדשנות. למוצר חדש יתרון למשך מספר שנים עד לאימוצו ע"י המתחרים בחו"ל.

הכנסת גידול חדש לחלוטין מחייבת פיתוח המוצר והאגרוטכנולוגיה הנדרשת לגידולו, תנאי המשלוח ומשך החיים בעציץ או באגרטל. זהו תהליך ממושך ומחייב השקעת מאמצים בין תחומיים. רק לאחר ייצוב המוצר והטכנולוגיה הדרושה ניתן לבצע הערכה כלכלית מבוססת.

ב. מהלך המחקר ושיטות העבודה, תוצאות ראשוניות

במו"פ ערבה מתנהל פיתוח של מספר מוצרים :

- **מור** – צמח זה, מין של גומפרנה שמקורו בצמחיית הבר באקוודור. צמח זה מושך תשומת לב בזכות המופע הייחודי - צבעו ארגמן-כחול ונושא שפע של פרחים על גבי הענף. נבדקה התכנות שימוש בצמח זה כצמח מילוי לאגדי פרחים. במקורו נוטה הצמח לגידול מופרז והמרחקים בין הפרחים גדולים מדי, הצמח נוטה להשבר וחי האגרטל היו קצרים. בשימוש במגנסים התקבל מוצר המתאים לשימוש כצמח מילוי. בבחינת חי האגרטל התקבלו תוצאות מביטחות. הקרה הרצופה ששררה בינואר פגעה בצורה קשה בצמחי המור. יש בסתיו 2008 נשתלו בחוות יטבתה במו"פ מצחי מור לחזרה על הניסוי. התוצאות באביב 2009. במקביל נשלחו דוגמאות ופרוטוקול גידול לארצות הברית והתוצאות מעודדות. הוזמנו זרעים והמוצר הוכנס לקטלוג של חברת זרעים מובילה. שטח מסחרי לריבוי ויתור זרעים יזרע באביב 2009.

בסיה – צמח בר מאזור הערבה הנושא פירות כדוריים, לבנים, שעירים לאורך כל ענפיו. המופע האטרקטיבי של רצף כדורים שעירים בצבע לבן-שלג העלה את האופציה של שימוש בענפים אלו למטרת גידולו כצמח מילוי (FILLER) לזרי פרחים. נעשתה ברירת טיפוסים אחידים, נבדקו מועדי אסיף הזרעים, נערכו מבחני נביטה וגידול מתוך מטרה להתגבר על נושא אחידות

המוצר. הבעיות שנצפו היו שבירות הענפים ונשירת פירות במהלך המשלוח. נערכו ניסויים בשימוש בחמרי צמיחה למניעת נשירת פירות ובייצוב הצמח ומניעת שבירת ענפים. כל הניסויים בשימוש בחמרי צמיחה למניעה נשירת פירות ולמניעת שבירת הענפים נכשלו. צמח זה מתאים רק לגינון חסכוני במים כתוצאה ממופעו המציג מרבד לבן- שלג לאורך תקופה מאוד ממושכת וניתן לשלבו עם צמחים במופע צבעוני ליצירת גינה אטרקטיבית לאורך זמן ללא צורך בהשקיה מרובה.

- **ואארטה** – נבחנו מופע הצמח בתנאי הערכה ומידה עמידותו של צמח זה ממוצא אוסטרלי לתנאי מליחות המים והאקלים הקיצוני. התוצאות מעודדות. בעונת הסתיו נבחן צמח זה להשפעות טיפולי עיצוב ולחיי האגרטל. כמו כן נבחן צמח זה לגידול כעציץ פורח.
 - **גולנית ערב** – לאחר כשלון מתמשך של שלוש שנים בהן לא יצרו בבר זרעים, נאספו השנה לראשונה זרעים וגידול ראשוני להגדרת כיווני העבודה ולהשוואה לגלובולריה נערך בעונת הסתיו. השיחים של גולנית יצרו כרים שופעי פריחה כחולה. יש לבחון נושא של עומד ועיצוב.
 - **היביסקוס "אודם"** – צמח זה בעל ענפים ועלים אדומים-סגולים נראה כמתאים לשימוש כתוספת לאגדי פרחים (מקטגורית ה"רוקים"). יוצרו לראשונה די צמחים לשם בחינת חיי האגרטל וסימולציה לתנאי משלוח. הניסוי הנ"ל החל עם תחילת עונת היצוא בחדשי נובמבר-דצמבר.
- מספר לילות קרה, שעצמתה בחורף זו הייתה חריגה, שהתרחשו בחדשים דצמבר-ינואר פגעו בעיקר בצמחי המור וההיביסקוס ולא ניתן היה להשלים את תכנית העבודה המתוכננת. תכניות אלו מבוצעות בסתיו 2008.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

מור

יש לחזור על הניסוי המתוכנן- בחינת שיטות הדליה ליצור ענף זקוף ויציב.

בסיה-

יש לבדוק אפשרות של הקדמה ופריחה בעונת הסתיו על מנת לקבל משך ארוך ככל האפשר של כיסוי גנני.

גולנית ערב

יש לבדוק גידול בתנאי חסכון במים. לבדוק מופע מרוסן בשימוש בחמרים מננסים. לבדוק עומד ומועדי זריעה/שתילה.

היביסקוס אודם

יש להכין שטח רציף גדול דיו שיאפשר בחינה של רצף אספקה.